

שער יצחך

השיעור השבועי

מפני מרן הגאון
הרבי יצחק רצאבי שליט"א
פוסק עדת תימן

נمبر במווץש"ק
משפטים
אדרא ה'תשפ"א ב' של'ב
בבית המדריש "פעולות צדיק"
בני ברק

לקי

נושאי השיעור:

ביאור דברי הגמ' ב מגילה דף י"ג ע"ב על הפסוק 'אם על המלך טוב וגוי' ועשרה אלפיים בכיר כספי וגוי, הקדים שקליהם לשקליו וכו'. סוד נפלא בעניין הקשר שבין שקלים לבין כלאים.

ביאור מהרי"ץ זיע"א בעז חיים על ארבע פרשיות שופ"ה, ותירוץ לתמייה מדוע הביא המאמר דלעיל בשם הכל בו למatters שהדבר כתוב בגמרא, ונפק"ם בין שני הטעמים לкриיאת פרשת שקלים לפני ר"ח אדר.

ביאור גירושת קדמוניינו "משמעותן" על השקלים.

דברי ראב"ע על מאמר חז"ל כי "הכسف" נתון לך בגימטריא הע"ז, והשלמה בעניין הגימטריאות המובאות במדרשי חז"ל.

המשך בעניין מצות עשיית מעקה וכסי הבור והסרת כל המכשולות, ובירור הדרך המומוצעת כפי שפסק מרן שליט"א בשולחן ערוך המקוצר לגבי ברכה על כך.

חידוש בדברי הרמב"ם שהכניס את הפסוק השמר לך ושמור נפשך מאר וגוי לא לגבי מעקה, אלא רק לגבי כיסוי הבור והסרת המכשולות.

טענת רבינו ליקוד באלה"ב נגד החיסונים כפי שפורסמו בחוברת ווי העמודים להגרי זילברשטיין שליט"א, וחיזוק לתשובתו על דבריהם.

שלוש שאלות שנשאלו מרן שליט"א בעניין התפילה לרפואת חול' הקורונה רח"ל.

כל הזכויות שמורות

יוצ"ל ע"י מוסדות יד מהרי"ץ בני ברק

טלפון: 03-5358404. נייד: 050-4140741

דוא"ל: yad@maharitz.co.il

להאזנה לשיעור דרך הטלפון:

קול היהודי תימן - 03-23-642-0720 שולה 6

מספר השיעור בדיםקים ובקו "קול היהודי תימן" - 582

לשמעית השיעור במערכת קול הלשון - 03-6171031

השיעור מוקדש להצלחת ידידנו רבי שלמה בן אברהם קקון הי"ו, ולהצלחת נו"ב מירית בת יפת וילדיהם אלחי אביה יאיר ואביחי שיחי, בעבר שהתנדב למוסדות יד מהרי"ץ בלב שלם ובנפש חפצה וביד נדיבתן, וכן ירבה וכן יפרוץ. הרבה כמותו בישראל.

המקום ב"ה ירצה נדבתו ויברך מעשי ידיו, מכל צרה ונזק יצילו, וימלא כל שאלות לבו וללבכם לטובה, אכ"ר.

בשם רחמן.

השיעור מוקדש להצלחת יודינו רבינו שלמה בן

ברם קוקון הי"ז, ולהצלחת נ"ב מירית בת יפת

וילדיהם אלחי אביה אייר ואביחי שיחי, בעבור

שהתנדב למוסדות יד מהרי"זقلب שלם ובנפש חפוצה

וביד נדיבתך, בן ריבבה וכן יפרוץ. ירכו כמותו בישראל.

המקום ב"ה ירצה נדבתו ויברך מעשי ידי, מכל צרה

ונזק יצילו, וימלא כל משאלות לבו ולבכם לטובה,

אכ"ר.

ביאור דברי הגמ' מגילה דף י"ג ע"ב על הפסוק 'אם

על המלך טוב וגורי ועשרה אלף ככר בסוף וגוי,

הקדים שקליהם לשקליו וכו'. סוד נפלא בעניין הקשר

שבין שקליםים ובין כלאים.

'משנכנס אדר מרבים بشמחה'.

יהי רצון שהחודש הזה יהפוך לשמחה. כמו

שבתו מגילת אסתר וט' כ"ב, זה חדש אשר

גהפוך להם מיגון לשמחה, ומאבל ליום טוב.

בדיק כמו בשנה שעברה שהתחילה המגיפה

בחודש זהה, בן יהי רצון שהשנה זו החודש

יהפוך לשנון ולשמחה. אבל מכיוון שבעוונותינו

הרבים הרבה אנשים סובלים. אנשי חסד

נאספים ועפ"י ישעיהו נ"ז א'). עוד לא זכינו

שיתקיים בנו זה מגיפה נעצרת', יהי רצון

שיתקיים בקרוב. בעזה'ית אחרי השיעור נעשה

את התפילה לרופאות החוליםיס, מיסודה של גאון

עוונו מהרי"ז זיע"א, וגם תפילה נוספת לעצירת

המגיפה המובאת בספר שלטי הגיבורים למה"ר

ברם הרופא (דף ת"פ).

הגמרא מגילה (סוף דף יג) אומרת כך, לגבי

הפסוק אם על המלך טוב יתבת לאנשים,

ועשרה אלף ככר בסוף, אשקלול על ידי עשי

המלך, להביא אל גני המלך ואסתר ג', ט"ג

אמר ריש לקיש, גלו וידוע לפני מי שאמר והיה

העולם, שעתיד המן לשקלם שקלים על

ישראל, לפיכך הקדים שקליהם לשקליו. והיינו

דרנן, באחד באדר ממשיעין על שקלים ועל

הכלאים.

ידועים עוד דברי הגמרא בהמשך שם, ויאמר

המלך להמן הבכ"ף נתון לך וזהם לעשות בו

כטווב בעיניך ושם שם, י"א). אמר רבינו אבא, משל

דאחוורוש והמן למה הדבר דומה? לשני בני אדם, לאחד היה לו תל בתוך שדהו, ולאחד היה לו חץ בתוך שדהו, בעל חץ אמר, מי יתן לי, תל זה בדמים. בעל התל אמר, מי יתן לי, חץ זה בדמים. למים נודונו זה אצל זה. אמר לו בעל חץ לבעל התל, מכור לי תילך. אמר לו, טול אותה בחанс, והלוואי.

אחרי כן ובdry טז. ד"ה וודחין כתוב בתוס' בוה"ל, שמעתי שעשרה אלף ככר בסוף, עלין חז' שקל לכל אחד בישראל, שהיו שיש מאות אלף כישיאו מצרים, ואמר שיתן לאחוורוש כל פריונים. ודוק ותשבח.

התוס' אומרים שמספר עשרה אלפיים ככר בסוף, אותן המן נתן, הוא מבון ומדוייק, בעוד מספר מחצית השקל שננתנו שישים רבוא עס ישראל. הם שוים אחד לעומת השני.

ולמעשה, שקליםים ישראל נתנו בדבריו רוי רק מאות ככר הכסף, וכך המן נתן עשרה אלפיים ככר בסוף. יוצא איפוא שהמן נתן פי מאה. ממש הון עצום. אבל המפרשים מסבירים את החשבון בכמה דרכים, ארבעה או חמישה אופנים. הזכרנו זאת כתעט, אפילו שאחנן לא ניכנס בעת לסוגיא זו, כי אי"ה בהמשך נחזור לעניין הנז"ל.

בעיון יעקב שם שואל, מדוע הגמרא מזכירה את המשך המשנה, באחד באדר ממשיעין על שקליםים, ועל הכלאים. בשלמא שקליםים, מובן, אבל מדוע להזכיר את הכלאים? אפילו שעוני הכלאים הוא המשך המשנה שם, בבחינת "זובליה", בשביל מה היו עריכים להביא זאת כאן?

הוא מתרץ דבר נפלא, ממש הפלא ופלא, וזה דוגמא ניאורה לקושיא שהഫטנים בכח עיונים בפשט בלבד נראה שלא יכולו לתרוץ קושיא זו, וכל היותר יאמרו בדוחק שהוכירו זאת רק בדרך אגב, ואין הכى נמי הדבר מיותר. אבל עפ"י רזי התורה הכל מובן. כך אפשר לראות שפט השפט הגמרא וסודותיה, משתלבים ביחד האחד עם השני.

שער י' יצחק – השיעור השבורי

לבת ישמעאל, ונודווג שור וחמור, ויצא מכה שניהם עמלק, דהינו הכלב הזה. וזה סוד שציה הקב"ה לא תחרוש בשור ובחמור ייחדיו. וסימנים שכ"ח, וזה שנאמר זכור את אשר עשה לך עמלק וגוי, מתוך השמים "לא תשכח".

הפלא ופלא.

אבל אולי צריך להוסיף קצת הסבר, כי הוא לא ביאר את התייחסות של תשכח, מה היא רומות. רק את שכ"ח. יתכן שסביר הרבה עמק המלך, כי אין צורך להסביר אותה, יعن כי מובן מALLY שהתייחס היא נוספת, שהרי אינה עיקר המלה. העיקר הוא השורש, שי"ז בא"ף חי"ת, שבדרך כלל הוא בן שלוש אותיותCIDOU, והוא לא. כגון תרצח, תגנוב, תעשה, תענה, תנגדל, תדבר.

ואם בכלל זאת צריך להסביר אותה, שמא אפשר לומר כי היא רומות לא *ת'יחה* שיר כלב חמור. כלומר *תאבך* ותמחה את עמלק הכלב, שיצא מן השור והחמור. אי נמי, לא תחרוש בשור כלב וחמור, על פי מה שהקדמים בספר עמק המלך עצמו שזו סוד הפסוק לא תשכח בשור ובחמור ייחדיו.

*

מלבד עניין נתינת השקלים בעצם, אפשר להבין לפי זה עוד דבר נוסף, מדוע קוראים פרשת שקלים לפני פרשת זכור, אותה נקרא בעורת היה"ת בשבת הבהאה. בפרשタ זכור כתוב, זכור את אשר עשה לך עמלק, וזה גם המן, ובגンドו הקדמנו את השקלים קודם כל. בהמשך נראה נראת בס"ד שישנו קשר בין השקלים לבין עמלק, אבל אפלו אם אין קשר ביניהם, וכל הסיבה שקוראים פרשת שקלים היא בגלל שהכרייזו בזמן זה על השקלים, בכל זאת הדברים קשורים זה אל זה.

לגביו גביה השקלים בעצמה, יש מחלוקת בין הראשונים מתי היא נעשתה. דעת הרמב"ם ופ"א משקלים הלכה ט' היא שהגביה היא החל מטו"ז אדר, ולפניהם רק מכרייזים. אבל ישם ראשונים שסוברים – התוספות בקידושין דף נ"ד. ד"ה ומועלין, והריטב"א במגילת דף כט.

וזיל העיון יעקב, האי על הכלאים, הוא אך לモתר.

ונראה לי עד דאיתא בעמק המלך, הובא בילקוט ראובני סוף פרשת כי תצא, דעמלק הוא כלאים. דעשיו נשא בת ישמעאל, שהם שור וחמור ייחדיו, ויצא מבנייהם עמלק שהוא כלב, וסימנייך שכ"ח – שור כלב חמור. וזה לא תשכח. עכ"ל. פלאות עדותיך וגוי.

זה סוד כמוום, והלוואי שנזכה להבין אותו לאשוו. אבל ננסח בכל זאת רק "להריח" לכל היותר. להצעין מבין החרכבים.

כתב בפסוק ובראשית כ"ח ט', וילך עשו אל ישמעאל, ויקח את מחלת בת ישמעאל בון אברם. עשו ויישמעאל שניים לגמרי. ישמעאל הוא אביהם של ערבים, ועשו הוא אביהם של נוצרים. אבל יש קשרים ביניהם. עשו נשא את בתו של ישמעאל. והוא שור וחמור. עמלק הוא בנו של עשו. הרי לנו שור, כלב וחמור. הכלב הוא באמצע. וזה שנאמר, לא תשכח. לעתיד לבוא במחיה זכר עמלק, 'שכח' זה יאביד ויעלם מן העולם.

מקורו הוא מספר עמק המלך, והרב עיון יעקב הביא בתמציתו. וסיים על כך בזיה"ל, ואם כן באחד באדר ממשמעין על השקלים, כדי למחות עמלק, שהוא ועל הכלאים. הכלאים קשורים ביחיד עם השקלים. השקלים נועד לבטל את פעולות המן האגני, מזורע עמלק, שהוא כלאים, בבחינת האמור ויקרא י"ט י"ט, בדמתק לא תרבייע כלאים.

נראה את לשונו של העמק המלך בשער תיקוני התשובה פרק ו, דף 180 שכתב בזיה"ל, והענין הוא, כי לעומת הקדושה, יש מרכיבה חיונית לקליפה, וצורת החיים הטמאות נושאות אותה, והיא בינה כך. מן הימין, דהינו בקרון דרומית מזרחת, יש צורת אדם ונחש. ובמערבית צפונית, שור וחמור, כח עשו ויישמעאל, ושם עשרה אתונות נושאות מטבח מצרים. וכולם מספר עשרה, זכרים ונקבות, ותחתייהם כח כלב הוא עמלק. ולכון עשו נשא

מוציאש'ק משפטים – שקלים ה/תשפ"א ב"של"ב
ד"ה תנן – שאפשר להתחל לגבות כבר לפני, והעיקר שכולם יספיקו להביא את השקלים לפני ר"ח ניסן, בו צרכיהם להתחל להקריב את קרבנות התמיד שהם קרבנות ציבור מז התרומה החדש של שנה זו.

הכרזות השקלים היא מראש חודש אדר, זוכור הוא הכלאים. לכון בתחילת החודש ממשמעים על השקלים ועל הכלאים.

ביאור מהר"ץ זע"א בעז חיים על ארבע פרשיות שופ"ה, ותירוץ לתמייה מדוע הביא המאמר דלעיל בשם הכל בו למורת שדבר כתוב בגמר, ונפקים בין שני הטיענים לкриיאת פרשת שקלים לפני ר"ח אדר.

מהר"ץ בעז חיים וח"א דף קצ. כתוב בעניינו בזה"ל, שקלים. זכר לזמן שביהם"ק קיים, שבאחד באדר ממשמעין על שקלים, דכתיב זאת עולת חדש בחודשו לחודשי השנה, כלומר חדש והבא לי קרבן מתרומות שקלים חדשים. והטעם, כדי שיכינו הכל, והוא גבוי ומובה למקדש בשיבוא ניסן. ועל כן בשיחול אדר בתוך השבוע, מקדימים להשמיע בשבת הקודם כדי שייהי חדש שלם בין ההכרצה לר"ח ניסן. השנה אמנים קראנו פרשת שקלים בראש החדש, כי חל בשבת. אבל אילו ראש החדש אדר היה חל באמצע השבוע, היו מקדימים את קרייאת פרשת שקלים לשבת הקודמת, שייהי להם זמן חדש שלם לגבות. אבל גם אם קוראים ממש בתחילת החדש, זה מספיק. משא"כ אם יאחו לשבת הבאה, לא יהיה חדש שלם.

ובכל בו טעם אחר, שגלו לפניו יתריך שהמן הרשע היה עתיד לשקל על ישראל, לפיכך הקדמים שקלים לשקליו.

זוכר. מקדימים לקורוטו לפני פורים סמוך למפלת המן, כדי להקדים זכירה לעשייה, דכתיב נזכרים ונעשים.

פרה. זכר לזמן המקדש, להזuir העם שיתהרו עצם לרגל מטומאת מתים, שאין טהרתן אלא באפר פרה.

החודש. זכר למקדש, להודיע לעם שבשבוע הנכנס יהיה ראש חודש ניסן, ויכינו עצם לעלות לרגל.

לבארה תמורה לגבי פרשת שקלים, מדוע הוצרך מהר"ץ להביא טעם אחר בשם הספר כל בו, שגלו לפניו יתריך שעתיד המן לשקל על ישראל וכו', הרי זו גمرا מפורשת ובגמרה דף יג'ו: אותה קראנו קודם. וכי צריך להביא זאת רק בשם הכל בו?

לשון הכל בו ובסימן מיז'ן לכך היא, לעולם קורין פרשת שקלים, או לפניו ראש החדש אדר או ביום ראש החדש. והטעם שבאחד באדר משמעין על שקלים ועל הכלאים, כדי שיביאו בני ישראל שקליםם באחד בניסן, כי בראש חדש ניסן מביאין קרבן מתרומה חדשה. ועוד אמרו זיל' טעם אחר במסכת סופרים, לפי שהיה גלי וידוע לפניו מי שאמור והוא העולם שהמן הרשע היה עתיד לשקל שקלים לשקליו לישראל, לפיכך הקדמים שקליםם לשקליו. זכר לאוーン שקלים, קורין פרשת שקלים בשבת הסוכחה לראש חדש מלפני. ממילא התמידה שלנו היא למעשה קצר גם על הכל בו, שביבא את המקור רק במסכת סופרים. מדוע הוא לא ציין אל הגمرا? שמא יש לומר שהדבר אינו משנה, וסוף סוף שהמקור הוא מעת ח"ל. מקור הטעם הראשון שביבאים מעת ח"ל. מקור הטעם הראשון שביבאים תרומה חדשה, הוא מן הגمرا במגילה דף כ"ט ע"ב. ויש טעם שני, שהמן עתיד לשקל שקלים שאל, ומילא מה שיש בסוף, זכר לאוーン שקלים קורין וכו', נראה פשוט שהדבר חור על שני הטיענים.

חושבי ש愧 שבודאי שמקור הדבר הוא מן הגمرا, אבל עכ"פ מדבריה אין דעה שזו היא סיבת הקריאה. מי שŁומד את הגمرا לבה, יחשוב רק שהטעם שהקב"ה ציווה להכרייז על שקלים מראש החדש אדר, הוא רק כדי להקדים את שקליםם לשקליו של המן. מהר"ץ ציין אל הכל בו ולא אל הגمرا, כי היא לא קישרה בין ההכרצה לבין הקריאה, אבל הכל בו הוא שקיים ביניהם. זו הסיבה שהכל בו הוסיף

שער י' יצחק – השיעור השבועי

יבנה במהרה בימינו. ואף שבעוננותינו איננו זוכים לה, בכל זאת הננו מזכירים זאת לעצמנו כדי שנתפלל ונשאף שיתקיים במהרה. ומפני כן ראשית תיבות ארבע פרשיות הללו הן שופ"ה, וכבר דיברנו על כך בעבר (שיעור מוצש'ק משפטים התשע"ז, ועוד).

לפי האמור, קריית פרשת שקלים אינה קשורה אל פורים. אבל לפי הטעם השני הקרייה קשורה גם היא אל פורים, כי קוראים פרשה זו בכדי להקדים את שקליםינו לשקליו של המן. כשם שפרשת זכור נקראת דока סמוך לפורים מלפניו, כמו שכותב אסתר ט' כ"ח, גנפרים גנעים, ואמרו חז"ל מגילה דף ל' ע"א, שתהא זכירה קודמת לעשייה, כך גם פרשת שקלים קשורה אליו.

ולפי הטעם הראשון שפרשת שקלים אינה קשורה לפורים, יצא שהיא כמו קריית פרה וקריאת החודש שבודאי אין קשורות לפורים. קריית פרשת פרה היא מפני טומאת מת, שעריכים להיטהר לפני שעולים למקדש. וקריאת החודש היא משום שעריכים לעלות לרגל ולהביא קרבן פסח, כמו שכותב באותה פרשה (שמות י"ב, ג') ויקחו להם איש שהלבית אבהת וגוי.

*

ישנו חידוש גדול מזה. החתום סופר (בחידושיו למסכת מגילה שם, ד"ה גלו) ידועו מבין כי המשנה בעצמה האומרת, באחד בחודש אדר ממשמען על שקליםים, הרי היא מתכוonta אל הקרייה. רהינו, מאמר המשנה, ממשיעין, זו היא קריית פרשת שקלים ביום זה. זהו חידוש גדול שאינו פשוט, אבל כך היא דעתו.

זהו לשונו שם, וצ"ע הא המן בניסן שקל והוא ליה למימר הקדים שקליםם בא' בניסן שמקירובין מתרומה חדשה שהיא עיקר שקליםים ולא השמעת שקליםים. המן שקל את שקליםו בניסן, כמו שכותב במגילת אסתר ופרק ג', בחדש הראשון הוא חדש ניסן בשנת שתיים עשרה למילך אחישורוש הפל פור וגוי. ויאמר המן למילך אחישורוש וגוי. אם כן קשה לחתום

בסוף את ההוספה דלעיל, שהיא אינה כתובה בכלל, זכר לאותן שקליםים קורין וכו'. בגמרה לא כתוב אלא הסבר כללי מדוע הקב"ה אמר להכרייז על שקליםים, אבל עדין אין לנו ידיעה האם זהה סיבת קריית פרשת שקלים בתקילת חודש אדר.

אבל למעשה צרכים להתעמק בו. בסה"כ למדנו שני הסברים בדברי חז"ל לבאר מדוע מכיריים על שקליםים הם באחד באדר. עיקר הדבר מתייחס בקושיא, מדוע להכרייז חודש שלם לפני זמן הגביהה על שקליםים לפי הטעם הראשון וזה מכיוון שחוששים שאנשים יאחزو, משום שכידוע לא קל לאנשים להוציא כסף מכיסם. צרכים להכרייז ולעorder את האנשים, להודיע פעם ועוד פעם. لكن מתחילה כבר מראש חודש אדר, מחשש שלא ישפיקו להכרייז כראוי. וזה הטעם הראשון שבגמרא. אבל לפי הטעם השני ישנה סיבה אחרת להקדמת שקליםים כבר מראש חודש אדר, שההכרזה הוזת תהיה לפני עניין פורים, שם קוראים על מעשה המן שביקש להשמיד להרוג ולאבד ב"יג באדר. תקונותנו שוכות זו תעמוד לנו, כי כבר מאו ומקדם הקב"ה ציה את משה רבינו להקדים את שקליםים שלנו לשקליו, כדי שייהיו לפניו התקאריך שהמן רצה להביא פורענות על ישראל, ויגברו עליו. וזה טעם נוסף להתחיל פרשת שקליםים כבר מראש חודש אדר, ולא לאחר את הזמן לאחר פורים שהוא בחציו השני של חודש.

ונפקא מינה בין הטיעמים. לפי הטעם הראשון, קריית פרשת שקלים אינה קשורה אל פורים, וכל מה שקוראים אותה בסביבת ראש חודש אדר היא רק מפני מה שאמרו חז"ל ובכמה מקומות, זאת עלת חדש בחדש לחדרי השנה. אמרה תורה, חדש והבא קרבן מתרומה חדשה. וזה בחודש ניסן. למה אז? גיורת הכתוב. ואנחנו נצטוינו לקרוא פרשת שקלים מתחילה החודש, כיון שחוז"ל קבעו להכרייז על שקליםים חדש לפני כן. קריית הפרשה היא זכר למקדש, כי בן היה או, ואנחנו מצפים שהוא

מוציאשיך משפטים – שקלים ה'תשפ"א ב'של"ב
ספר, מדוע חוויל אומרם להשמי על השקלים
באחד באדר, הרי יש עוד הרבה זמן לפני
השקלים של המן שהיו רק בחודש ניסן?

מטרץ החתם סופר בזה"ל, ויל' תוס' ודף טז.
ע"א ד"ה ווחין כתבו כי המן נתן כל פדיוןם.
ומקשימים, הא פדיוןם עולה מאות ככר ככר
לאדון, והמן נתן عشرת אלפיים ככר שהוא מאות
פעמים מאת ככר? כוונת המפרשים הללו
להקשות, כמו שכבר הקדמננו, הרי השקלים
שנתנו עם ישראל אינם כדי הפדיון? ההבדל
הוא ממש עצום?

הוא מטרץ את קשייתם בדרך דרוש בזה"ל,
ויל', אמרו חוויל נברכות ז ע"א טובה מרדות
אתה בלבו של אדם, יותר ממאה מלקיות,
רכתייב תחת גערה מבין מהבות כסיל מאות.
והנה אחר החרבן, עיקר פרשת שקלים לשום
לב איך בעודה איבדנו כל טוב, ולא זכינו
לשקל בבייהם". אףלו שמוכרים את
השקלים, הרי בפועל אינם נתונים שקלים
לבית המקדש.

כאן המקום להגיד, כי הגם שבני שאר העדות
נווגים לחתם זכר למחצית השקל, אין זה אלא
מנוג בעלמא שהתחילה מן האשכנאים, עד
שהופיעו מרזן בבית יוסוף לא הזיכרו, אלא רק
הרמ"א וכיסימן תרצ"ה. הספרדים למדו מהם, עד
שכיוום הם מחמירים בנתינת מחצית השקל
יותר מן האשכנאים, כי הם נתונים חצי מן
המטבע הנוהג במדינה, אבל הספרדים עושים
מנתינה זו עניין גדול בידוע. אבותינו בתימן לא
נהגו במנהג זה, משום שתרומות מחצית השקל
AINA נהגת אלא בזמן שבית המקדש קיים.
ועתה שנחרב הבית נتبטלת מצהה זו. אולם
אעפ"י בן אנחנו אומרים וכמובא בש"ע המקוצר
או"ח קכ"ב ז"ו כי למצה ולדבר טוב כדי כוים
חתת זכר למחצית השקל, ובפרט בזמןנו בכדי
לחזק את מוסדות התורה ואת היישובות
הקדושות. במצבות לא היה אצל אבותינו
מוסדות תורה כמו היום שהם צרייכים חיווק.
ודאי שצרכיים לתמוך בהם ולוחזקם, כי הם חיינו

ואורך ימיינו. כך ראוי לעשות, אולם מכיוון
שהצלינו לאנו נהגים לתת זכר למחצית השקל
כפי המקור, שכן יש לומר בלילה נדר, שמא בשנים
אחרות מאיזו סיבה הוא לא יוכל לתרום. כאשר
אומרים בלילה נדר, או"י מצוה זו אינה נעשית עליו
לחובה. וכמ"ש בס"ד בשע"ה.

נחוור לעניינו. החתום סופר מוסיף ואומר לכך,
וכל הפיט מלא מזה. ומחצית השקל, בא לכפר
על נשותינו, ומרdotsות אחת בלב הוא כמו מאות
פעמים ככה. וא"כ קרייאתנו בתורה עולה מאות
פעמים מאות ככר, שהוא עשרה אלפיים ככר.
זהו חשבון בדרכך דרוש. כאשר אדם קורא
פרשת שקלים כדי שהוא יעשה חשבון כזה,
שיצbowת לו הלב.

ואו בימי המן, הרב הבית – הרי או בית המקדש
לא היה בנוי, ולכן אחישורוש אמר לאסתר רק
עד חזית המלכות, שלא תבקש בניין ביהמ"ק –
ורק קראו פרשת שקלים, ועלה עשרה אלפיים
כרך, והיינו כל פדיוןם. ומשום הכיבוי מיתוי באחד
באדר משמעין על השקלים, היינו גם בשעת
החרבן קורין פרשת שקלים, ואתי שפיר, וק"ל.

הוא מסביר כי כוונת המשנה האומרת משמעין
על השקלים, היא מתכוonta על זמננו. אפילו
שנחרב בית המקדש ואיןנו יכולים לתרום
מחצית השקל בפועל, בכל זאת קוראים את
פרשת שקלים בכדי לעורר אותנו על איוב
מצוה זו, ועל חרבן בית המקדש. כמובן וזה
חידוש גדול, ואין אף אחד מן הראשונים
שמפריש כך.

וע"ע בהגחות חזק שלמה, למה"ר שלמה הכהן
מו"ע בولנא, במגילה דף ב. ד"ה באחד,
ובספריו שות' בנין שלמה והלכות שקלים סימן
נ"ד, באריכות.

חשובי כי במחילה כבוד תורה החתום סופר,
הוא לא ראה את הלשון במסכת סופרים ופרק
כ"א הלכה ג'. בלשון המשנה והגמרא גם אם
יתכן שאפשר לפреш בדבריו, כי משמעין על
השקלים שאמרו, הוא כדי להקדמים שקליהם
לשקלוי, כמו שקראנו מוקדם בשמו, שבימי

שער י' יצחק – השיעור השבועי

זו, לבן נקרא מתוך מה שכתוב בספר ההפטריות שם בשם מדרשי תימן.

מפרטין באربع שבתוות קודם לפסח לפ"ע עני הזמן, לא לפ"ע עני הפרשיות. דהיינו, אפילו שבדרך כלל ההפטירה צריכה להיות מעני הפרשיה, כאן באربعת הפרשיות שסימן שופ"ה, ההפטירות אינן הקשורות לפרשה, אלא לפורים ולפסח שאחריהם.

עוד כתוב שם לאחר מכן ובתרגום ללשון הקודש בזיה"ל, הטעם שמקדיםין לקרות פרשת שקלים קודם אדר, כי ה' יתעלה ציהו ליתן שקלים, חז' שקל כל אחד מישראל בכל שנה, כדי שהוא להכפירה עליהם קודם שקלים, המן שנתרנים למלך אחזורוש להשמיד את ישראל. נקרא את המקור כפי שהוא בלשון עברי, אלסבב פי תקדים קראה' פרשת שקלים ערבי, אדרר וכו'. ומכיוון שאחרי כן הוא אומר, קבל אדר וכו'. והוא שדבריו שלפני כן אמרו חכמים זיל וכו', מובן שדבריו שלפני כן אינם ממש אמר חז"ל. וויל בהמשך שם, באחד באדר משמיעין על שקלים. הקב"ה יודע מה שעתיד להיות, לפיכך הקדים רפואה למכה, והקדים שקלי ישראל בר"ח אדר קודם שקלים המן.

וזה מסיים בזיה"ל, פחד'א מעני ואחד. [= וזה עני אחד].

כוונתו לומר, כי מה שהוא אמר בהתחלה, ומאמר חז"ל שאחריו, שניהם עניין אחד ומתאים זה אל זה. והוא ראה להרגיש זאת מושם שהבאים במלים שונות, وكل וחומר שהוא כתוב את הרישה בלשון ערבי.

בדרכ אגב יש לעיר כי גירסת זו שנכתבה כאן, משמיעין על שקלים, היא גירסת קדמוניינו, שכמעט נשתיכחה בדורות האחرون. מכיוון שנפוצו המשניות בספרים המודפסים, היא כמעט נעלמה מפייפות אבותינו ורבוטינו, ואףלו מהרי"ץ כתב וניקד במשניות 'משמעות' על שקלים. אמן אפשר לראות במשניות המנוקדות על ידי מהרי"ץ שמייחדו תיקון וכתב 'משמעות'. אף שלא נראה שמהרי"ץ בעצם

המן קראו פרשת שקליםים, אבל מайдך במסכת סופרים כתוב מפורש שהקב"ה אמר למשה רבינו בעבר ואת להקדים את שקליםים לשקליהם המן. ומובן מילא כי עניין הקדמת שקליםים המדברת אינה בקריאת פרשה זו, כביכול קראוה ביום המן כדי להזכיר לפני שהמן יתן את שקלים. אלא כבר מראש מkadom, כשהעם ישראל הלכו במדבר, או הקב"ה ציווה את משה לגבות מעם ישראל שקליםים בכדי להקדים את הנtinyה או לשקלים של המן. הקב"ה צופה כל הדורות מראש, תכנן שניתנת שקליםים על ידי משה רבינו כבר במדבר, ומשסואילך תהיה על דעתך.

זה שלא כמו שהחתם סופר הבין כי סגולה וכפירה זו נאמרה על שקליםים שהיו ביום המן. ולדבריו, כיון שבמציאות לא נתנו שקליםים או כי נחרב בית המקדש, מתכוונים אל הקראיה, כי כאמור זה לא מתאים אל מה שבתו מבמסכת סופרים.

כך הבין בפשיטות גם בעל מדרש הגדול, שכן מוכח ממה שסידר את העניין של הקדים שקליםם לשקליו, על הפסיק בפרשת כי תשא ושמות ל', י"ב וונתנו איש בפ"ר נפשו.

החתם סופר לפני כן מביא דבר נוסף שנוגע לעניין, שכיוון שתקופת אחзорוש הייתה בין חרבן הבית הראשון לשני, והם ידעו את הקץ, שהם צריכים להיות שבעים שנה בגלות, אפשר שבכל זאת הם נתנו את שקליםם, ושמרו עליהם, ולא חששו שהיא מכך מכשול. אבל בגלות האחורה שלטו היא ארוכה שנים רבות, ואין קץ וזמן קבוע מתי ניגאל, לבן מצות גביהת שקליםים נתקבלה. כדי שלא יהיה מכשול וחשש שיבואו להשתמש ולהונת מכסי הקדש. וכל זה רק אם נאמר שבזמן המן הייתה נתינת שקליםים בפועל ממש.

באור גירסת קדמוניו 'משמעות' על שקליםים.

את הפירוש שהביא מהרי"ץ בשם הכל בו, יש שכתו גם מחכמי תימן הראשונים על הפטירה

מוציאשיך משפטים – שקלים ה/תשפ"א ב'של"ב
 תיקן את הגירסה, בכל זאת צודק המתקן.
 אמרת ויציב. זהigi גירסת הראשונים נע"ג. ראוי
 גם בכתיבת יד קדרו של רמב"ם שניקד
 משפטין. וכמוון שאין יוד"ר אחורי המי"ם.
 בהוצאת מבחן המאור בנראה לא שמו לב לך.
 גם רבינו זכריה הרופא גרש בר, וגם רבי נתנא
 בן ישעה. עוד רבים אחרים מחכמי תימן כתבו
 כולם משפטין. כגון מהר"י בשיר. ואפיו רב
 ישראל משתא.

גirdst 'משפטין' מתאימה ללשון הפסוק
 ושמואל א' טז, ד). וישמע פלאול את העם. לא
 כתוב וישמע וגם לא וישמע, אלא וישמע.
 במקום אחר בתובים פסוקים בלשון וישמע,
 כמו למשל בירמיהו ול"א, ר"ו, השמייש הללו
 ואמרゴ. כאן כתוב בלשון חוק, וישמע. והוא כמו
 ההבדל בין חותך לבין מחותך, ובין חור לבין
 מחותר. חותך הכוונה לחתך פעם אחת, אבל
 מחותך הכוונה לחתיכות רבות. חור על
 הפתחים הכוונה לפעם אחת, אבל מחר הכוונה
 לחיזור פעמים רבות. אותו הדבר לגבי שקלים,
 משפטין על השקלים. עוד פעם, ועוד פעם.
 מכרייזים ושוב מכרייזים, מכיוון שיושם אנשים
 עצניים, ויושם שקשה להם להוציא ממון, לנכון
 צרכיהם לשוב ולהזכיר להם עד שיתנו. ואcum"ל.

שאלה מהקהל: לגבי מה שהרב אמר מקודם,
 מה החידוש שהן לא מעניין הפרשה, הפטרות
 שקלים זכור פרה והחודש, הרי כיון שמוציאים
 ספר תורה שני, או כshall ר"ח בשבת ספר
 תורה שלישי, הפטרה צ"ל ממאי דסליק
 מיניה.

תשובה מרן שליט"א:יפה. זאת נראה קושיא
 טובה. נקרים להסביר את השאלה. מצאנו
 שכתו רבוותא לגבי תלת דפורענותא ושבע
 דנחתמתא, שהן לא מעניין הפרשה וכמפורש
 בפסקתא, טוא"ח סימן תכ"ח, ועוד רבינו, כיון
 שם אין ספר תורה שני. אבל כאן, הרי זה כמו
 כshall ראש חודש בשבת, שפטרים השמים
 כסאי, כי קראנו עניין ראש חודש בספר תורה
 השני.

למעשה מעצתי אחר עיון שיש קשר לפרשות,
 אפילו בפורענותא ובנחתמתא, והרחבנו בס"ד
 בנפלאות מתורתך שם. אך אולי הקשר שם
 יותר רחוק מאשר בהפטרות רגילות.

עכ"פ בעניינו בנראה צריך לתרץ שכונתם כי
 בראש חדש סוף סוף אין הדבר קבוע, שהרי אם
 יחול אותו ראש חדש בחול, לא תשנה
 הפטרה בשבת, רק אם נודמן שיחול בשבת.
 משא"ב באربع פרשיות הללו, שלעולם/non
 דוחות את הפטרת הפרשה, באיזו פרשה
 שתזדמן. וудין צריך עיון.

**דברי רaba"ע על מאמר חז"ל כי "הכסף" נתון לך
 בגימטריא הע"ז, והשלמה בעניין הגימטריות
 המוכאות במדרשי חז"ל.**

ב מגילת אסתר ופרק ג פסוק יאו כתוב כך, וניאר
 המלך להמן, הכספי נתון לך. אומרים חז"ל
 במדרשי ומובא באסתר הרבה שם, ובמדרשי אבא
 גורין, ליקוט שמעוני, והובא בתוס' מגילה דף י"ג סוף
 עמוד ב'א, הכספי נתון לך, בגימטריא העז. כספר
 וכן עז, שניהם בעליים בגימטריא למאה וחמשים.
 יצא כאלו כתוב שהמלך אמר להמן "העז
 נתון לך". בא לרמזו לו מה יהיה בסופו.

בשיעורים האחרונים דיברנו על שיטת הר"א
 בגין עזרא בעניין הגימטריות, ובעיקר על מה
 שנאמר בישמעאל ובראשית י"ז ב' זוהר ביתי
 אותו במאד מאד. שהוא בגימטריא מהמד, הוא
 שם המשוגע שלהם. האבן עזרא מתנגד גם כן
 למה שאמרו על הפסוק ובראשית י"ד י"ד, וירק
 את חניכיו ילידי ביתו, שמנה עשר ושלש
 מאות, בגימטריא אליעזר. הגיע בזה נראה
 שהוא לוועג על הגימטריא זו, הכספי בגימטריא
 העז.

בטח כולם מבינים בלבד את השאלה שהוא
 שوال. וכי אחשורוש היה נביא? כיצד הוא יודע
 מה יהיה בעתיד של המן? מהיבן יכול אחשורוש
 לדעת שבסוף דבר יתלו את המן על העז?
 הוא ממש "קוטל" את הפירוש הזה. וזה לשונו
 ובמהדורא בתרא, בדרש, הכספי הוא העז. ודרש
 נאה הוא. אך לא אחשורוש נביא. ואין משפט

שער י' יצחק – השיעור השבועי

לויה היא מה שאמרנו עכשווי. אם ח"ל אמרו משהו, הוא מודוקך ומכoon בתכלית הדיויק.

בש"ע המקוצר והלכות שחיטה סימן קכ"ד סעיף ג' כתבו בס"ד כך, כל מה שאמרו ח"ל במדרשים ובגדיות, חובה להאמין בהם כמו בתורת משה רבינו ע"ה. ואם נמצא בתוכם ايיה דבר שנראה לנו כי הוא דרך גזימה או מחוץ לטבע, ציריכים אותו לתלות החסרונו במיעוט הבנתינו. ואם ריק הוא, ממנו הוא ריק. שאלה מהקהל: האם הכוונה היא גם על מיני רפואות שבתובים בחז"ל?

תשובה מרן שליט"א: ישנן סודות גם במאמרי הרפואה שאמריהם ח"ל. חשבתי לדבר על כך, וטוב שהזכיר לי זאת. אבל איני יכול להסביר בשיעור אחד את הכל. נחזור לנושא זהה kali נדר בהודמנות אחרות. לסייעום, צריך לדעת כך, אפילו בענייני הרפואות שאמריהם ח"ל וכדומה, טמוניים סודות. גם במה שambiliah הגمراה לעתים קרובות, היינו דאמרי אינשי, ישנים דברים נסתרים.

כמובן, מי שחויב אחרת אי אפשר לומר שהוא אפיקורוס. דברים אלו אינם מכלל י"ג עיקרי הדת. אמרנו זאת רק כדי לדעת מה מקובל אצל שלומי אמוני ישראל, ומה היא הדרך אותה למדנו וועליה התהנכנו. כך אומרים חכמי ישראל הנאמנים. ואפילו שישנם המערדים על כך, בדרך כלל אלו הם מאותם שעוסקים גם בחכמויות חיצונית. מה שאמרנו מוקדם הוא העיקר. ועכ"פ הבאנו בזמנו בשם הצפת פענה, שגם לשיטתם החכמים החולקים, עכ"פ מה שנגע לפסיקת ההלכה הרי הוא מקובל גם אצלם.

נחוור לעניין הגימטריות. אחת מן ההלכות שנלמדו מגימטריה היא עניין סתם נזירות שלושים יום וכמו בא במסכת נזיר פרק א' דף ה' סוף ע"א. מי שומר שהוא נזיר רק למשך יום אחד, או לשבע או לעשרה ימים, הרי הוא נזיר לשולשים יום, כי אין נזירות פחותה שלושים יום. וכן אם אמר הריני נזיר בסתם, הוא נזיר למשך שלושים יום.

לשון הקודש לדבר בגימטריה. כאמור, זהה שיטתו לאורך כל הדרך.

הابן עורה היה צריך לשאול לשיטתו עוד שאלה. וכי המן ואחשורו שדיברו בכלל בלשון הקודש? היתכן שאחשורו אמר "הכסף"? הרי הם דיברו בשפה פרסית, וכי גם בפרשיות הגימטריות שות, כך שהכסף והעץ מתאימים לאותו החשבון? אולי אפילו שהוא לא שאל שאלה זו, רבי שמואל יפה, בעל יפה ענף על המדרש, שאל גם אותה מעצמו. הוא לא ראה את האבן עירא, כי ספרו לא נדפס בזמנו. למעשה, רבי שמואל יפה נדחק מאד לישב את הקושיה.

אבל ח"ל, הם אמרת ודבריהם אמרת. התשובה לענ"ד פשוטה מאוד. ידוע שבכל מקום שכותב ב מגילת אסתר 'מלך', אם לא כתוב בהדייא אחשורו, הכוונה היא גם אל הקב"ה. כך כתוב במדרשו ואסתר רבה פרשה ג' סימן י – יא, ר' יידן ור' לוי בשם ר' יוחנן, כל מקום שנאמר ב מגלה זו למלך אחשורו, במלך אחשורו, הכתוב מדבר. וכל מקום שנאמר למלך סתום, משמש קורש וחול. היכן שכותב המלך בסתום, יש לפרש את הפסוק שהולך גם על מה שאומר הקב"ה בשמיים, חוץ מאשר כפשוטו על המלך למטה.

מעתה כוונת ח"ל בזה מובנת באופן הפלא ופלא. אחשורו מצדו אמר מה שאמר, אבל הקב"ה הצופה כל הדורות הוא כביכול אמר להמן, העץ נתון לך. המגילה רמזות אל מה שאומר הקב"ה.

יש עוד מה להאריך בכל הנושא הזה, ומסודר אצל, בנפלוות מהתורתך, אבל בעת אמרנו בקצרה רק כדי לדעת שדברי ח"ל לא נאמרו בסתום.

מקובל אצל שלומי אמוני ישראל, כי כל דברי ח"ל, הן שבמדרשים והן שבагדות, אולי כאשר הם לא מובנים לנו, החסרון הוא רק בנו שלא ירדנו לעומק העניין. ישנים גם האגדות שרמזו בהם לדברים נסתרים. דוגמא לכך היא

מורץ'ק משפטים – שקלים ה'תשפ"א ב'של"ב
הרמב"ס בפירוש המשנה ושם משנה ג' כתוב,
שאמרו זאת בעין סימן. וזה לשונו, הסמיכו כלל
זה כלומר שסתם נזירות שלשים יום למה
שנאמר 'קדוש יהיה', ומניין 'יהיה' שלשים. ואין
נזירות פחות משלשים יום. ודבר זה קבלה,
אלא שהסמיכו לכך בעין סימן. לדבריו, חז"ל
לא למדו הלכה זו מפני הגימטריה, אלא רק
שהסמיכו לכך בסימן. בהערות על הרמב"ס
שנדפסו בהוצאת המאור ציינו לדבר נוסף,
לגמרה במנחות דף פ"ט מנין להין שהוא י"ב
לוגין, שנאמר 'זה', בגימטריא י"ב.

ואפילו הרדב"ז שהוא מקובל היה ברזי התורה,
ומשלומי אמוני ישראל, ודברי חז"ל כולם
קודש הקודשים בעניין, בכל זאת בפירושו על
הרמב"ס פרק ג' מהלכות נזירות הלכה א' הביא
זאת בדבר פשוט. וזה לשונו, ואמר רבינו כי
דבר זה מפני הקבלה הוא, וקרא סימנא בעלמא
הוא. אפילו שהרמב"ס בחיבור לא כתוב מאומה
מעניין הגימטריה, בכל זאת הוא מחבר את
פירוש המשנה גם לבאן. ומוסיף הרדב"ז לבאר
עוד, שאין לנו לסמן על הגימטריה אם לא
שהיה קבלה בידם.

פירוש הדבר הוא כך. זה לא שחז"ל הסתפק
ולא ידע כמה זמן הוא שיעור הנזירות, ומכה
הגימטריא הם הכריעו שהוא שלושים יום. אלא
היתה קבלה בידם ששיעור נזירות הוא לא
פחות משלושים יום, והגימטריא היא בעין
אסמכתא לדבר. וידועים דברי הריטב"א
בפירושו למסכת ראש השנה לגביו
אסמכותאות, כי גם כאשר חז"ל מבאים
אסמכתא, הם לא מתכוונים לסייענים בעלמא
ולזיכרון. הריטב"א מתייחס קשות על כך
ואומר, כי הסובר בכך הרי זה דרך מינות. יש
שהגוימו עוד יותר, ואמרו שחז"ל אמרו
אסמכותאות רק בשbill האנשי הפשטוטים. כדי
שלא יחשבו שהדברים יעאו מدعתם של חז"ל
לבד וימאנו לשמעו, لكن הסמיכתו אל הפסק,
לחזק זאת בלבם ודרעתם, ולמתן תוקף.
שיחשבו כביבול שווה מן התורה. הריטב"א
אומר כי בודאי הקב"ה נתכוון בתורה לזה, אבל

הוא לא רצה לחייב זאת מן התורה, לכן
כתבו ברכיו בעלמא ולא במפורש.

ובמלים אחרות צריך לומר כך. דברי חז"ל
כולם, גם האסמכתאות, וגם דברים שנלמדים
מן הגימטריא, לא מדובר שהחכמים ישבו ודנו
בדבר, ולמשל בנזירות, אולי הם ישבו
וחתלבטו למשך כמה זمان תהיה סתם נזירות,
והכריעו מכח הגימטריא.

אין לומר כך, כי אי אפשר לבנות דין על
גימטריא. אם נסתמך על גימטריא, אולי נעשו
גימטריא לפי תיבת 'קדוש' במקום על תיבת
'יהיה'. למה דוקא על 'יהיה'?

ברור איפוא שהיה חז"ל מסורת שסתם
neziritot sheloshim yom, ובדרך סימן לכך אמרו
גימטריא. ביצא בזה לגביו אליעזר, שאמרו
חז"ל ומוכא ברש"י עה"ת בראשית י"ד י"ד שמנין
שלוש מאות ושמונה עשר הוא חשבון אליעזר,
ואלייעזר לבודו היה. לא מתכוונים לומר שעלה
לهم רעיון להכניס פה את אליעזר רק בגלל
הגימטריא, בדרך כמה מפרשין שבאים
ומסבירים מدعתם דבר נוסף, הם רואים אותה
רמזו וסבירים עפ"ז כך וכך. הדבר אינו כן.

חושبني להוסיף דבר נוסף, שהגימטריא דלעיל,
'יהיה' בגימטריא שלושים, וגם לגביו אליעזר,
היא עצמה הייתה להם בקבלה איש מפני איש
שואת הייתה כוונת התורה. יתרון באופן אחר
שהם אמרו זאת מכח רוח הקודש שפיומה
בهم.

לעולם לא נמצא שחז"ל השתמשו על זה וכיו"ב
בלשון אולי, או אפשר. המפרשים כולם,
ראשונים באחרונים, הרומנים רמזים שונים, אם
היה ספק בידם הם השתמשו בלשון צידוד
הمرאה שהדבר נתון בספק עצמם. אולי כך,
ושמא אחרת, ואם שגיתי ה' הטוב יכפר בעה,
וכיזא בלשנות אלו. לעומתיהם, חז"ל בשום
מקום לא משתמשים בביטויים מעין אלו. לא
תמצאו בחז"ל בשום מקום, אולי יש לומר,
אפשר לומר, נראה וכיו"ב. חז"ל אמרו דברים
בפשיות, ישר ולענין, בלי הקדומות.

שער י' יצחק – השיעור השבועי

בעיני יצחק על ש"ע המקוצר וחלק ח', סימן רכ"ד העראה כי אנו כי מהוראת חכמי תימן מוכחה הוראה הפוכה למגורי, כי אפילו על כל סוג הסרת המכשולות מברכים לעשות מעקה. ולא רק על עשיית מעקה לבור או לחלונות מברך, אלא גם על כל הסרת המכשולות מעין אלו.

נדגיש כי כאשר אנחנו מדברים על מעקה, אין כוונתנו לسورגים מעלה מעקה אבן. מקובל לבנות מעל המוקמות הרגילים המוצאים עוד سورגים, כדי שהילדים שעולים עליהם לא יפלו. על קביעת سورגים אלו אין צורך לברך כי הם בבחינת משמרת למשמרת. על ידי המעקה הקיים כבר אין סכנה שייפול כאשר הולכים בגג, ורק מכיוון שחוששים שהילדים יעלו על המוקמות או על החלונות מתקנים سورגים בתוספת. לא תיקנו ברכה על כך. מכשול זה הוא רחוק. ואעפ"י שבמצב כזה טוב וראוי לעשות מעקה, ואולי אפילו כמעט חובה, עכ"פ זהו לא מצות מעקה מן התורה. מעקה שחייב בברכה, הוא מכשול גמור, כגון בור, שבקלות אדם העובר שם, עלול ליפול לתוכו.

ועוד יותר מזה, כתבנו בש"ע המקוצר ושם סעיף ז' דף רכ"ז, הוספנו בזה"ל, כל מכשול שיש בו סכנת נפשות, כגון סולם רעוע העומד בבתו או בחצרו. וכן כל דין ש, אם מישחו מחזיק כל נשק דרוך מסוכן, ועלולים לגעת בו נפלט כדור ולהתפוץץ ח"ז. או חלון ללא "سورגים", או מכשיר לשמלי מוקלקל, או חוטח شامل גלווי וכי"ב), או המגדל כלב רע וכדומה, גסכו מוצאות עשה להסירו ולהישמר ממנו ולהיזהר בדבר היטב, שנאמר 'השמר לך ושמור נפשך מאר'. ואם הניח ולא הסיר את המכשולות המביאים לידי סכנה, ביטל מצות עשה, ועbara בלא תשים דמים. כל הדברים מסווג זה נכללים במצות מעקה האמור בתורה, שהיא מצות עשה, ומצות ל"ת לא תשים דמים בביתה, מלבד 'השמר לך ושמור נפשך', כמו שהוקדם. והנה גם באופנים אלו האחוריים בסעיף הנזוי, עפ"י הוראת חכמי תימן שאמרנו יצטרכו

פירוש הדבר הוא כמו שאמרנו, וזה יסוד גדול לכל התורה. פירושים מסוימים שאינו יכולים לראותם בפשט הפסוק, יתכן להסבירם בשני דרכים. או שהם נתקבלו איש מפי איש, או שברוח קדרם יכו לקבל השרה ולראות דברים פנימיים בתורה שלא נראהים ברגע הראשון. על אף שהפשט אינו כן, פירושם נכון בכוונת התורה.

המשך בעניין מצות עשיית מעקה וכסי הبور והסרת כל המכשולות, ובירור הדרך הממצועת כפי שפסק מרן שליט"א בשלחן ערוך המקוצר לגבי ברכה על כך.

דיברנו בשיעורים הקודמים על עניין מצות מעקה, וגם באיזה אופן צריך לברך ומהי לא לברך.

שיטת הח"י אדם וכלל ט"ז סעיף כד' שאין מברכים על כסוי הבור והבאר. הוא מעתיק שם תחילת את דברי הרמב"ם והשלchan ערוך בעניין בזה"ל, ואם יש לו בור ובאר בחצרו, ישגיח שהיה סבב לו חוליא גבואה "טפחים, או כסוי קרואו, כדי שלא יפול בו אדם, בין שיש בו מים או לא. וכן כל מכשול שיש בו סכנת נפשות, מצות עשה להסירו ולהישמר ממנו ולהיזהר בדבר יפה, שנאמר ודברים ד', ט' 'השמר לך ושמור נפשך'. ואם לא הסיר והניח המכשולות המביאים לידי סכנה, ביטל מצות עשה ועבר בלא תשים דמים ודברים נב', ח'.

אח"כ הוא מוסף, ונראה לי אכן מברכין על עשייתן. אין לברך על כסוי הבור והבאר, וגם לא על הסרת המכשולות. אף על גב דהעשה מעקה מברך, התם בהריא כתיב צעשית מעקה. אבל להסידר המכשולות, העיקר הוא שעובר בלא תעשה, כדאיתא בספר, אין לי אלא גג. מנין לרבות בורות, תלמוד לומר לא תשים'.

ואף על גב דהרבנן והש"ע כתבו דעober מצות עשה ד'השמר נפשך', אין מברכין על עשה זו שאינה מיוחדת על זה אלא היא כללית. וה邏דךך ברמב"ס וטור וש"ע בחו"מ סי' תכ"ז, יראה להריא דכן הוא.

מוציאשיך משבטים – שקלים ה'תשפ"א ב'של"ב
לבך. והדבר נשמע מוזר. לא שמענו בדברים
כאלו, שבברכים על סילוק מכיר חשמלי
מקולקל וכיו"ב.

שאלה מהקהל: איזו ברכה יברכו לדעתם על
כך?

תשובה מרן שליט"א: לפי מה שהבאו בשם
וסיינו זאת מכמה וכמה הראשונים, מברכים גס
בן באותו נוסח, לעשות מעקה. ולפי האמת
דברי החyi אדם הם שמחודשים, ולא דברי
חכמי תימן. ואם תשאלו, איך שיק לברך
לעשות מעקה על סילוק מכשול? בשביל להרץ
אותם, יש לומר שני דרכם. הסברנו בשיעור
הקודם שכונת מלת מעקה אינה ברורה דייה.
הרשב"ס והר"אaben עריא סוברים שזו מלאה
שאין לה חבר, ומצדנו אמרנו שיתכן שפירוש
המילה הוא, "מנוע עקה". מניעת צרה.

ולמרות שהיום כאשר אומרים מעקה מתכוונים
למחיצה, לسورגים ושבכותם שאפשר להישען
עליהם ולהזוש אותם, מכל מקום אין ראייה
והכרח לדבריהם. בהחלט יכול להיות שמעקה
אין דוקא דבר בר מישוש, אלא גם כל מה
שמנוע צרה ועקה בכלל בשם מעקה. גם מכסה
הכורך, וגם כל דבר סכנה שמסלקיים נחשב
לעשית מעקה.

אבל מאידך גיסא, מי שהוא רק מסלך, קשה
לקנותו "עשה". הרי מברכים 'לעשות' מעקה.
נמצא איפוא שעדרין יש לנו כאן משהו שאינו
ברור. אבל יכול להיות כי אפילו אם נסכים
שפירוש המלה מעקה היא גדר ותו לא, מכל
מקום משתמשים בה כמלה מושאלת. הרבה
פעמים ישנים מלים כאלו, שאפילו שימושם
בשם למובן מסוים, פירוש המלה האמתי
והעיקרי אינו כך. זה מושג מordan של מלאה. מי
שעשה בור ולא עשה מסבירו מעקה ממש,
אלא מכשו באבן וכדומה לסתום ולסגור
אותו, אפילו אם דבר זה לא נקרא מעקה ממש,
כי מעקה הינו דוקא סוג של גדר מסביב, מכל
מקום השאלו לבאן מלת מעקה. אולי חכמי
הזמן הבינו כך.

אבל ההלכה למעשה היא כדלקמן.
לא ראיינו שבברכים ברכה על הסרת
מכשולות. לדוגמא, מי שהורגقلب רע המזיק
וכדומה, לא שמענו מעולם שבברכים איזו
ברכה על סילוקו. ולאقلب הנושא בלבד, אלא
אפילו אם הוא רק נובח, כי אשה הרה עלולה
להפיל בגלו מהפה. בפועל לא מברכים על
כך שום ברכה.

לכן נראה לי בס"ד לעשות פשרה, וכדלקמן.
ברכת עשיית מעקה אינה מוצברת בש"ס. אין
לה שום מקור בספריו חז"ל. הגאנונים הם
הראשונים שהזכירו זאת, כהשאילתות ובה"ג,
וכן רס"ג ורמב"ם, אבל ישנים ראשונים
החולקים על כל עיקר ברכת עשיית מעקה,
ולפי שיטתם לא מברכים שום ברכה על בניית
מעקה. המאירי עשה רשימה של דברים שאין
մברכים עליהם כלל, והראשון שבהם הוא
המעקה. הוא התעלם גם מן הרמב"ם. המאירי
אינו היחיד, כי יש עוד ראשונים אחרים סוברים
במורטו.

בש"ע המקוצר ושם רף רכ"ד ד"ה ועייר) הבאו
זאת ביה"ל, קצת מחכמי דורינו, בפרט
הספרדים, חידשו לפסוק הלהקה בן שלא לברך,
כיוון שנמצא סמוך ממעט ראשונים חולקים זה
וסוברים שלא לברך, הלא מה הרוקח סימן
שס"ז, והמאירי ב מגילה דף כ"א ע"ב, ושווית
תמים דעים – להראב"ד – סימן קי"ט בשם יש
אומרים.

בעל ספר ברך את אברהם' שהיה בתורכיה,
סובר שלא לברך אפילו על מעקה ממש, לא
נווהגים, יעוז' בש"ע המקוצר בארכזה.

המפרשים דנים ומפללים על כך, ומדמים זאת
לעוד הרבה מציאות שלא מברכים עליהם. ידועה
גם תשובתו של רבבי יוסף בן פלט המגדיר על
אייה מציאות מברכים ועל אייה מציאות אין
مبرכים, אבל זה נושא שאינו קשור אליו
בعت.

כמובן, למעשה אנחנו נוקטים לברך על עשיית
מעקה. אבל מכיוון שסוף סוף יש בכך מחלוקת
הזמן הבינו כך.

שער י' יצחק – השיעור השבועי

רצוני להוסיף בעת עוד חידוש כדי שהדברים יתהפכו על הלב.

זה לשון הרמב"ם והלכות רוצה ושמירת נפש פרק י"א, אחד הגג ואחד כל דבר שיש בו סכנה וראוי שיכשל בו אדם וימות, כגון שהיתה לו באර או בדור בחצירו, בין שיש בהן מים בין שאין בהן מים, חייב לעשות להן חוליה גבוהה עשרה טפחים, או לעשות לה כסוי, כדי שלא יפול בה אדם וימות. וכן כל מכשול שיש בו סכנה נפוחות, מצות עשה להסירו ולהישמר ממנו ולהיזהר בדבר יפה יפה, שנאמר 'השמר לך ושמור נפשך'. ואם לא הסיר, והנעה המכשולות המביאין לידי סכנה, ביטל מצות עשה וועבר על לא תשים דמים.

הסבירנו כי לא יתכן שהרמב"ם מתכוון לעשה הנלמד מן הפסוק השמר לך ושמור נפשך, כי השמר פן ואל, אינט מצות עשה אלא לא תעשה. וא"כ אפילו אם היינו לומדים מצוה ממניין המצאות מפסיק זה, היה לא מצות עשה אלא מצות לא תעשה. על כרחנו מה שהרמב"ם אמר, ביטל מצות עשה, הוא נתכוון למצות עשה הרגילה הנלמדת מן הפסיקו עשית מעקה. כל הսרת המכשולות נכללים בכלל מצות מעקה.

וכמובן קשה, מדוע הוא הכניס דוקא כאן את הפסוק השמר לך ושמור נפשך? מדוע הוא הכניס פה דבר שאינו קשור, כעין מאמר מוסגר? רצוני לומר בעז"ה כי הרמב"ם שהכניס כאן את הפסוק השמר לך וגוי, לא הולך רק על זה בלבד, אלא על כל ההלכה כאן, כי בן מוכח ממה שהרמב"ם פתח ואמיר, אחד הגג ואחד כל דבר שיש בו סכנה וראוי שיכשל בו אדם וימות. ואחרי בן כתוב, וכן כל מכשול וכו'.

תשמעו דבר מיוחד. החזון איש וליקוטי חז"ט סיון י"ח אות א' דף רל"ה ע"ב שואל שאלה נפלאה. מדוע בתי כניסה ובתי מדרשות פטורים מצאות מעקה? החזו"א תמייה, מה הפירוש? האם מדובר שימושים בגג ביתכ"נ או שלא משמשים בגג? אם משמשים בגג בית

נראה לי, שלא נלקמן הקאה אל הקאה. חכמי תימן סוברים לברכ אפיקו על הסרת המכשול, ואחרים אומרים שאפיקו על מעקה לגג ממש, אותו חייבה התורה במפורש, גם עליו לא מברכים.

אנחנו נלקם בדרך ביניהם. נעשה פשרה. אל מה שמצאו ראייה מפורשת, כמעקה רגיל לגג, עליו נברך. אבל על הסרת המכשולות, לא נברך. מה גם שלשון הברכה 'לעשות מעקה', היא קשה, כי בעצם איננו עושים אלא רק שלולים. וכל זה הוא בפרט של מעשה עיניינו רואות שבודאי לא נהגים לברכ על הסרת המכשולות.

האמת היא שאפיקו על עשיית מעקה ממש, קשה להיעיד על המנהג. בדרך כלל לא נמצאים בעשיית מעקה. בניית מעקה היא דבר שאינו שכיח מחלוקת שהיא מוטלת על בניו הבניין בזמן הבניה. גם לעיתים מצוי שגויים בונים את המערה, ויש נידון האס מברכים על גוי הבונה מעקה. ממילא כיוון שאפיקו על מעקה ממש, אפילו שכחוב במפורש לברכ על כך, קשה להיעיד שנוגנים אצלנו לברכ, שכן נלקם ללבכת בדרך ממוצעת.

חידוש בדברי הרמב"ם שהכניס את הפסוק השמר לך ושמור נפשך מאר וגוי לא לגבי מעקה, אלא רק לגבי כיסוי הבור והסרת המכשולות.

אבל לגבי מה שטעון החז"י אדם, שעיל מעקה המפורש בתורה לבחון מברכים, ומביא לזאת ראייה מדברי הרמב"ם והשלחן ערוך, על כך יש להшиб כדלקמן. לפי טענתו, בהסרת המכשולות אין מצות עשה של ועשית מעקה לנגן, אלא רק לאו של ולא תשים דמים וגוי. והוא מוכיח זאת מכך שהרמב"ם מביא בסיו"ע את הפסוק השמר לך ושמור נפשך. מאידך אנחנו הוכחנו כפי שיטת הגרא"י פרלא שאומר כי גם בהסרת המכשולות הרמב"ם נתכוון למצות מעקה, ומה שהביא שם את הפסוק השמר לך ושמור נפשך, הוא הכניס רק בדרך אגב. אך מכיוון שעניין הדברים טעונים הסבר,

חידשה תורה מצות מעקה, ולהקפיד על סכנת הנפל, ובזה צריכים לתנאי בית תוכו עשרה וארבעה על ארבעה, ושידור שם אדם. אבל המשמש על הגג שאין תחתיו דירה, לא חייב תורה מעקה, והוי בכלל פעם שעולה, בעולה לאילן.

והנה גם בבית שחייבת תורה מעקה, לא אסורה תורה על האדם שלא יעלה על הגג כלל מעקה, אלא על הבעלים לעשות מעקה. וזה עניין חדשן, שהרי לא דמי גג לבור ולסולס רעוע, דהතם מכין תקללה שהנכשל לא ידע להיזהר, ואי אפשר להזירו לפרש מההיאק. אבל הגג, אפשר להזיר שלא יעלן. ולא יתכן לקחותו לבעל הגג מזיק, עד שחייבתו תורה. דהיינו, מבור ובאר יכולם לצאת סכנות גדולות יותר מאשר מעקה על הגג. לפיכך כל מה שהרמב"ם אמר בהמשך ההלכות שם ליחסר מהם, וכן הדוגמאות שדיברנו עליהם מוקדם, כדי נשק וחוט חשמל פתוח, אלו מסוכנים בודאי, ודומים לבור ובאר, לא לגג. באוטן הדוגמאות האסון עלול לבוא בפתאומיות, כי יש אנשים שלא טמים לב לכך, ויכולם בודאי להיכשל חז"ו. ממילא בהם חיוב הסרת המכשול הוא פשוט עוד יותר.

מעתה גם קושיתנו מתורצת הפלא ופלא. מדוע בהלכה ד', שם הרמב"ם מונה את הסרת המכשנות ושבמותם, רק שם הוא מביא כסיוע את הפסוק השמר לך ושמור נפשך מאר? התשובהبعث היא פשוטה מאד, משומש שבאו יש חיוב להיזהר יותר מעקה לגג. אפילו שהמעקה בגג הוא מפורש בתורה, אבל עצם חיומו הוא חדשן. משא"כ באוטם המפורטים בהלכה ד', פשוט עוד יותר צריך להישמר מהם ולהסירים. לכן רק שם, בעניין הבור והבאר וכל המכשנות שהם צריכים זהירות רביה יותר, הוא ראה צורך להוסיף ולהביא את הפסוק השמר לך וגנו.

טענת רבינו ליקוד בארא"ב נגד החיסוניים כפי שפורסמו בחוברת ווי העמודים להגרי וילברשטיין שליט"א, וחיקוק לתשובה על דבריהם.

מיוציאק מושפטים – שקלים ה'תשפ"א ב'של"ב
הכנסת, מדוע פטרוهو מצות מעקה? ואם לא משתמשים בו, מה החדש לפטר אותן? ובקיים, מה ההבדל בין כניסה לבית רגילה? הוא מוסיף עוד לשאול וזה לשונו, וכן קשה בהא דאמרו בבא קמא נ"א א', בבית שאין תוכו י' דפטור מן המעקה, וכן באין ד' על ד' דאמר סוכה ג' א' דפטור, וכן בית האוצרות ובית הבקר. ובמאי עסיקין? או משתמשין על הגג, למה פטור? ואין אין משתמשין, לעולם פטור?
מטרע החזו"א חידוש גדול. שפטאים ישק. ממש בדבר מתוק. הוא אומר כי עצם חיוב מעקה לגג הוא חידוש, ומייקר הדין היינו סוברים שהגג הוא פטור מן המעקה. זה מזכיר את מה שאמרו חז"ל ומסכת בבא מציעא דף קיב. על הפסוק ורכבים כ"ד ט"ו, ביו"ט תתן שכרכו ולא תבוא עליו השם ב' עני הוא ואליו הוא נשא את נפשו. מפני מה עליה זה בכבש ונתלה באילן ונפה. מסר את עצמו למיתה? לא על שכרכו מי שיש לו בית, וגם גג, ומה הוא עולה לגג בסתרם ולא נזהר? מקובל אצל כולם כי מי שעולה אל גג בל' מעקה, הוא נשمر. מזוהירים ונזהרים. חיוב מעקה בגג הוא חידוש. ובחדוש כזה חייבו רק בתים מיושבים.

זה לשונו שם ובאות ב'), ונראה דבל גג, איתו בכלל המכשנות, שאין הייקן מצוי כלל כך. שהעומד על הגג, זכור בטבעו להיזהר, וגם הוא מנהגו של עולם. מי שעולה על הגג הרי הוא שומר את עצמו. בعين זה לפעמים גם עצילינו בעליים לתקן דודי שימוש, שזה יותר גבוה, ואין שם מעקה. למה זה מותר? אלא הוא מפני שעולה אל הגג לתקן דוד, הוא נזהר. אפילו שהוא שרוי בפחד ובחשש, לא מחייבים לבנות שם מעקה. והגמ' שיש שם סכנה, מכיוון שהסכנה היא רחוקה והמכשול אינו מצוי, התורה לא חייבת מעקה בכך. אדם שידוע שהוא בסכנה, הרי הוא שומר על עצמו. וכך שומר על עולות באילן, ומותר לבנות הגgin והעליות בל' מעקה סבירי, וכదאמר ב"מ קי"ב א', מפני מה עליה זה בכבש, ונתלה באילן, ומסר את עצמו למיתה כו'. אלא שבגג בית דירה,

שער י' יצחק – השיעור החבועי

הרב זילברשטיין עונה להם תשובה טובה, ומוכיח את עניין הרשות שנותנת הממשלה לרופאים.

בין היתר הוא כתוב בזה"ל, מה כל הטענות נגד החיסון, הרי חז"ל אומרים במסכת עירובין, סמ שיפה לזה קשה לזה, כל תרופה מזיקה לדבר אחר. ידוע מה שהגרי"ז מריבסקי אמר, תרופה שלא מזיקה, היא גם לא עוזרת. והוא דבר מאד מעניין. כיצד אפשר לתת תרופות, ורפא ירפא. המיציאות מראה, רוב הרופאים שטוענים נגד החיסון, אומרים שככל החיסונים מסוכנים. ברוך ה' שדבריהם לא נשמעים, ועם ישראל מתחסנים. בזאת זה ניצלו הרבה ילדים ממחלהות שונות ומשונות. האמת שכבר גдолו ישראל עסק בעניין החיסונים, ולמרות שהיא סיכון של אחד אלף, הסכימו כמעט כל גдолו ישראל שיש להתחסן. עד כדי כך שהhaftפהrat ישראל אמר, זה שהמציא את החיסון הוא מחסידי אומות העולם. זכה, זה שעשה את זה. היום ברוך ה' אין כמעט שום נזק בחיסון ש策יך להתחסן. כאן הוא מתכוון לכל החיסונים המקובלים שעושים לילדים, חצבת, אבעבועות וכו'.

תשמעו דבר מעניין שהוא מוסיף כאן. יש קומץ אנשים בטוחים שהחיסונים מזיקים, והאמת בזאת שרוב העולם מתחסנים, הם יכולים להרשות לעצם שלא להתחסן. אילו רוב העולם לא היה מתחסן, חז"ז היו נפוצות המחלות כמו בעבר. ואז הם היו הראשונים להתחסן. היה ומחסנים את רוב הילדים, המחלה כבר התגירה. ואפילו שכמה בודדים, מעטים, לא התחסנו, לא נורא. כבר לא מצוי הבדיקה. אם רבים אחרים היו נהגים כמוותם, מיליונים היו הולכים לאיבוד חז"ז, כמו שהיה בדורות שעברו בעוננותינו הרבבים.

רצוני להוסיף משהו בקצרה בקשר לעורך השלחן, וכיון שהדבר מצד עצמו הוא חשוב, יכול להיות שנחוור אליו בהזמנתו אחרת. מה שהגרי"ז זילברשטיין הביא ראייה מן העורך השלחן, שפטים יישק, הוא צודק בהחלט. זה

בקובץ ווי העמודים שיצא לאור בחודש זה שבת התשפ"א הובא מכתב שאללה המיעוד להגרי"ז זילברשטיין שליט"א מרבניים בעיר ליקוד שבראה"ב כנגד החיסונים של הקורונה.

וזיל המכתב, קיבלנו את קובץ ווי העמודים, ודעת כתיר כי כשייש ויכוח בין הרופאים הולכים אחרי הממשלה, כי יש להם כח כרשות ב"ד. רוב הרופאים מסכימים, אז הולכים אחרי הרוב. ותמק יסודו עד העורך השלחן, שציריך להיות מוסמך מהממשלה, יש לו רשות ליתן רפואות לחלאים, לנכון פסק הרוב, אם הממשלה נתנה רשות לחיסון, יש להם לשם, כמו שהולכים אחרי רוב ברפואה. דברי העורך השלחן הם ביראה דעה סימן של"ז, שכabb בכ' הרופאים צריכים הסמכה מן השלטון. עפ"ז זה, הרבה פסק שהממשלה נתנה אישור לחיסון, וצריכים לשם למשהו לממשלה.

הנני רואה שהזמן קצר והמלאה מרובה, ועוד היה רצוני לדבר על עניין התפילה שנערכן לאחר השיעור, לנכון נתייחס לנוקדה אחת במלול הנושא הזה, ובעו"ה בהמשך השיעורים נחזור אליו.

טעונים אותם רבניים מעריך ליקוד כנגד פסק הגרי"ז זילברשטיין, מודיע אתה מביא ראייה מהעירוק השלחן, שחדיש כי אף שהרופאים צריכים אישור ב"ד, ובזמןנו בתה הדין אינם נתונים רשות לרופאים, בכלל זאת הרשות ב"ד עברה לממשלה. הרי במלחילה מכובדו, הרוב עורך השלחן היה ברוסיה, שם שלטו הרשעים הכהפים בידי חזקה, והוא היה חייב לכתוב כך כדי לרוצותם.

וזיל במכבתם שם, כל מי שידוע דבריו של העורך השלחן, ידוע שהוא הולך בעקביפין בכל דין שנגע לגויים, אם זה פוגע בכבוד הקיסר, או בדין דמלוכותא מפני הצנור. אם הוא לא היה כותב שורה זאת, היו אסורים עליו להפיצו את הספר. לנכון לא הייתה לו ברירה אלא לכתוב זאת, ולפ"ז האמת הדין אינו כן. כך דבריהם.

תוקף. וזה חיזוק לשיטת הגרי' זילברשטיין, שרואים שפוסקים רבים, אפילו מבעלי קשר להעורך השלון, כבר אמרו וסבירו את העניין זהה.

שלוש שאלות שנשאל מדן שליט'א בעניין התפילה לרופאת חול'י הקורונה רח'ל.

בקשר לתפילה המיווחדת לרופאת חול'י הקורונה, הפורתחת רבון כל העולמים, רם על כל רמים וכו', נשאלתי שלוש שאלות.

הראשונה שבחן היא מבני הרב משה הי'ז', שאמר כי אולי מה שיסד מהר'יע'ז' שם, ומכל שנייני מזגים ועתים אינם מתאים לומננו, וזאת עלפי מה שכבר אמרנו כמה פעמים, כי אף שרואים בכל המפרשים שתלו את התפשטות הדבר והמגיפה בשינוי מסוים באוויר, אין זאת אלא מפני שכך הסבירו הרופאים בזמנם. הפסיקים סמכו על הרופאים וחכמי הטבע בדורותיהם, והעתיקו זאת בספריהם. כך כתוב בהרבה ספרים, ומתוכם צדור המורה, בית יוסף, מב'יט, רבינו בחיי. הם חשבו שהאויר השתנה.

אך אמרנו בס"ד כי מה שהרופאים אמרו זאת Ago, זה רק מפני שלא היו להם מכשירים משוכללים כמו שיש היום, לכן הם לא ידעו לבדוק מה קורה. הרופאים בזמנם רק התחלו להבין כיצד מתרשת המגיפה, אבל הם לא יכולים לרדת לעומק העניין. הרופאים רואו שהמחלה נקלטה מן האוויר, אבל לא ידעו שהאויר גם מלא בריסיסי רוק שעוברים מאחד לשני ומדביקים.

הרי גם את נגיף הקורונה שיש היום אי אפשר לראות בעיניהם, ואפילו במכשירים הגדלה רגילים הוא אינו נראה. כמדומני שצרכיכם מכשירים המגדילים פי מאה, רק בשביל לראות אותן. הם לא תפסו את הנזודה שרסיסי הרוק הקטנים נגועים, רק חשבו לתוםם שהאויר משתנה ובcut הוא מזוהם. ואפילו שהדבר אינו מובן, כי שום שינוי לא נראה באוויר, אבל הם תפסו שהוא, שהוא קצת נכון, שהאויר הוא בעיתוי.

מויצש'ק משפטים – שקלים ה/תשפ"א ב'של'ב
לא נכון שהערוך השלון כתב זאת בגלל הצנוזר, וראיה שפוסקים רבים אחרים אמרו זאת מבעלי קשר. ולמשל, בספר בית הלל על י"ד סימן של"ז ס"ק א' כתוב בזה"ל, אם קיבלו אותו באיזה קהיל, וגם יש לו כתוב מרופאים מומחים שקורין בל"א דاكتרייט, זה מיקרי רשות בית דין ופטור מדיני אדם. ספר בית הלל נדפס בגליוון השלון עורך הגודלים. אף שקטע זה חסר על הגליון, הוא נדפס בספר בפני עצמו. נראה שלא נותר להם מקום. ומהרש הרב בית הלל, כי אם רופא מומחה מטעם המדינה גרים נזק, הוא לא חייב בדייני אדם.

הנה לנו שבספר בית הלל, אפילו שלא היה עליו אימת הצנוזר, בכלל זאת הוא כתב כן מדרעטו. גם החיד"א בספר שירוי ברכה והלכות שבת סימן שכ"ח ס"ק י"ז והעתיקו גם הכה"ח שם ס"ק נ"ז סובר כן. כי בשלון עורך סעיף י' שם כתוב הרמ"א בזה"ל, רוקא ישראלים, אבל סתם גויים שאינן רופאין לא מחוקין אותם כבקיאים. לדבריו, עריכים רופאים רוקא מומחים.

וכתיב שם החיד"א בזה"ל, והיום שאין שום אדם יכול לרופאות כי אם בראשות חכמיהם, סתם כל עסק ברפואה נקרא מומחה. מהר"ל ואלי. דהינו, היום הרפואה אינה הפקר כמו שהיא בדורות בעברו, לכן כל מי שעוסק ברפואה נחשב למומחה. הוא מגדיר זאת ואומר, בראשות חכמיהם. אלו חכמי הגויים שעוסקים ברפואה, ונונתים تعدה לאנשים שהתמכחו.

מסיים החיד"א ואומר, והרב דיבר לפניו זמנו. ינסם שהבינו שהוא מתכוון אל הרמ"א, שהוא דיבר דוקא לפניו זמנו. אבל נלע"ד כי זה לא נכון. כוונת החיד"א היא למהר"ל ואלי דוקא, כי בזמן החיד"א המצב חור לקדמתו והשתנה לדעה. או אנשים התעסקו ברפואות בהפקרות, ובכך נוכיה זאת בהזמנות אחרות, כי יש לכך ראיות רבות.

ועכ"פ העיקר הוא שרואים שבומנו שהרופאים מקבלים אישור מן הממשלה, יש לדבריהם

שער י' יצחק – השיעור השבועי

המלך לומר, מודיע אתה רוצה לדעת את שמי, הרי אין לך שם ממשימות. אפילו שכעת יש לי שם, הוא אינו אלא לעכשי, וمرة יהיה לי שם אחר. וمرة תהיים עוד שם אחר. אין לך שם תועלת לדעת את שמי. אותו הדבר יש מסבירים במה שאמר המלך למנוח ושותפים יג י"ח, **למה זה תשאל לשמי, והוא פלאי.**

אלו שלושת השאלות, ובמחשבתי היה להתעכ卜 עליהם. אבל מכיוון שהרומים לי כי הגיע הזמן לסיים את השיעור, ועוד לפני הגעת התפלות, אך רבות מחשבות בלב איש ועצת י"י היא תקום, לכן אני מבקש בעת כי לפחות גם אתם תחשבו עליהם. ברוך ה' יש לנו תשובה עליהם, אבל בשבייל להגדיל תורה ולהאדיר, כי הרי יכולות להיות כמה תשיבות לשאלת אחת. נשמח לשם את מי שיש לו מה להגיד בזה, ובגלן נמשיך זאת בשבוע הבא.

יהי רצון שיתקיים בנו מקרה שכותב ליהודים הייתה אורחה ושמחה ושונון ויקר, אכ"יד.

הודעה החשובה!

שיעור זה הוקלד עפ"י שמייה בעיקר, נערך והגנה לפיה הבנת העורך.

שיעור זה נועד עיני מרן שליט"א קודם הוועatto, הוסיף עניינים וצין מקורות, שיפר ותיקן דברים רבים, אולם מפאת העומס הרב המונח על כתפיו, נבער ממנו לעבור הגהה מתקדמת, להoir ולהעיר בהרחבה כבשיעורים שעברו. לאור האמור, בכל ספק או שאלה המתעוררת למעין בשיעור זה, יש לו לבירר היבט את הדבר להלכה ולמעשה אצל מרן שליט"א. הערות ותיקונים יתקבלו ברכzon.

נתן להזכיר כל שיעור להצלחה לרפואה, או לעילוי נשמה. השם יוכרך בלע"נ בתחילת השיעור מפי מרן הגאון שליט"א, וכן באמירת "מי שבירך" בסוף השיעור.

פרטים בטלפון: 4140741-050.

והתרומות והمسייעים להפצת התורה ולזיכוי הרבים, ימלא המקום ברוך הוא כל משאלות ליבם לטובה, אכ"יד.

וממילא הוא שואל, כיון שכיוון יודעים שאנשים מדברים, יתכן שכיוון הדבר אינו מתאים. כי אולי מהרי"ץ כתב את המילים האלה, רק לפי מה שידעו הרופאים בזמנו.

שאלה שנייה שאל חתני הרב יאירตาม ה"י", על סיום התפילה, היו לרצון אמר פיינו, בעודנו אנחנו נשינו זקנו וילדינו. מודיע מקדים את הנשים לפני הוקנים והילדים, לבארה היינו צריכים להקדים את הוקנים והילדים לפני הנשים, בדרך ישראל סבא. הרי יעקב אבינו הקדים את הבנים לפני הנשים, משא"כ עשו כתוב שהקדים את הנשים לפנייהם. זו שאלה שנייה.

ושאלה שלישית ששאל הרב ישראל גברא, מחבר ספר גביע הכסף, על מה שכותב בתפילה זו, ועذر מלאכים משחיתים.

בשיעור שלנו, מודיע כתוב מהרי"ץ 'מלאכים' בלשון רבים, הרי מלך המות הוא רק אחד, ולא הרבה? ותירצנו בס"ד כי כאשר אומרים כגן גבריאל מיכאל ורפאל, לא מתכוונים אליהם בלבד, אלא זה כולל את המלאכים הממוניים תחתיהם, לא אלפיים ורבבות. לפי זה גם מתנות מתחתיים, לא אלפיים ורבבות. כשאומרים גבריאל, לא בהכרח מתכוונים למלאך הראשי, אלא גם לכל מי שבਮחנה שלו, שגם הוא נקרא בסתם גבריאל. וכן מיכאל ורפאל וכו'.

ועתה הוא שואל בזה"ל, מה שכותב שיש מלאכים וכו'. נכון לציין שבילוקוט מעם לווע על הפסיק בוישלח, אין מלך קבוע שנקרא מיכאל או גבריאל וכי"ב, אלא שבעת אותה השילוחות הוא נקרא בשם זהה. מובן כי שמות המלאכים משתנים לפי שליחותיהם. מי שנשלח לרפואה, נקרא רפאל. מי שנשלח למשיח גבורה, נקרא גבריאל. שמות המלאכים אינם קבועים.

דברי המעם לווע אמורים על מה שייעקב אמר למלאך ובראשית ל"ב ל", ויאמר הגידה נא שמה. ויאמר **למה זה תשאל לשמי.** כוונת